

GENERELL TILLÄMPNING AV MÄT- OCH ERSÄTTNINGSGREGLER

ALLMÄNT

Mät- och ersättningsregler - MER är anpassade till AMA och är avsedda att användas vid förteckning av mängder och vid mätning och ersättning av arbete.

Under rubrik *Kommentar* står texter som är vägledande vid tillämpning och tolkning av mät- och ersättningsreglerna.

Kommentar Mät- och ersättningsreglerna MER är tillämpliga för arbeten som beskrivs i anslutning till AMA.

Mängdförteckning ska omfatta mängduppgifter med eller utan beskrivning, enligt begreppsbestämning i AB 04.

För att MER ska gälla för det aktuella objektet ska den vara förtecknad som handling i grupp 6 särskilda mät- och ersättningsregler (AB 04 kapitel 1 § 3) i förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter under AFB.22 enligt AMA AF 12 respektive AFB.32 enligt AMA AF 21. Därmed gäller MER vid reglering av i mängdförteckning angiven mängd samt vid reglering av ÄTA-arbeten enligt AB 04 kapitel 6 § 6.

Kommentar MER gäller i sin helhet till skillnad mot AMA, som endast gäller enligt åberopade och enligt pyramidregeln gällande koder och rubriker. Förtecknandet av MER på angiven plats i förfrågningsunderlaget och kontraktshandlingarna innebär att mängdförteckningen i tillämpliga delar har upprättats enligt MER.

Arbete mäts och ersätts enligt regel under åberopad kod och rubrik. Om denna saknar regel, gäller regel under närmast överordnade kod och rubrik som har regel.

PRINCIPER FÖR MÄNGDFÖRTECKNING

Mängdförteckning förutsätts vara komplett och baserad på koder och rubriker i RA och AMA-nytt. BSAB-systemets regler för koder och rubriker ska tillämpas. Detta krav, kompletthetskravet, innebär att arbeten ska vara förtecknade i enlighet med regelsystemet och därmed ange kontraksarbetenas totala omfattning.

Kommentar Kompletthetskravet innebär att mängdförteckningen ska omfatta koder och rubriker för de arbeten som framgår av ritningar, beskrivningar med mera och som ska ingå i kontraksarbetena.

Med AMA-nytt avses den utgåva som var utgiven vid tidpunkten för förfrågningsunderlagets datering. BSAB-systemets regler ger möjligheter för användaren att göra tillägg med nya koder och rubriker. Om så görs måste beaktas att texter under överordnade koder och rubriker enligt pyramidregeln är relevanta i beskrivningen och i AMA. Det krävs att mät- och ersättningsreglerna kan tillämpas för

de nya koderna och rubrikerna eller att nya regler införs. Om nya regler införs måste dessa anges på sätt som framgår av *Ändringar av eller tillägg till MER*.

I det fall uppgift som gäller mängd eller belopp är utelämnad, för arbete där mängd eller belopp enligt regelsystemet ska vara angiven, och detta inte uttryckligen är angivet i mängdförteckningen, regleras ersättningen för den uppkomna mängden eller beloppet från noll.

Kommentar

När en separat teknisk beskrivning upprättas ska tillhörande mängdförteckning minst uppta de koder och rubriker under vilka det ska finnas mängduppgifter, eller som ska "tre- eller fyrstreckas".

Varje ny version av AMA-nytt kan omfatta både nya koder och rubriker och sådana som har annullerats. Koder och rubriker från olika RA-delar, till exempel Anläggning och EL, får förekomma i en och samma mängdförteckning.

I de fall mängdförteckning endast redovisar vissa mängder eller uppgifter om belopp ska underlag för beräkning av mängd eller belopp återfinnas i handlingarna. I mängdförteckningens inledning ska det framgå under vilka koder som uppgifter om mängd eller belopp är utelämnade.

Koder och rubriker under BBB ska inte skrivas in i mängdförteckning, däremot måste de skrivas in med tillhörande text i den separata tekniska beskrivningen som hör till mängdförteckningen. Görs en mängdförteckning med teknisk beskrivning måste koder och rubriker med tillhörande text under BBB skrivas in, då de anger kalkylförutsättningar men de ska inte "fyrstreckas".

Byggdelar ska enligt reglerna i MER inte mängdregleras. Byggdelskoder med tillhörande text tas upp i mängdförteckning med teknisk beskrivning men de ska inte "fyrstreckas".

I mängdförteckning utan teknisk beskrivning ska byggdelskoder med tillhörande text ej tas upp. Dock ska byggdelskoder, med tillhörande text, tas upp i den separata tekniska beskrivningen som hör till mängdförteckningen då de anger kalkylförutsättningar.

Se vidare i "Regler för samband mellan teknisk beskrivning och AMA" i AMA.

SKRIVSÄTT I MÄNGDFÖRTECKNING

Kod	Text	Enhet	Mängd	Å-pris	Belopp
	Reglerbar mängd ¹⁾				
	Ersättning ska vara inkalkylerad i annan kod och rubrik där det särskilt anges i MER ²⁾	-	-	-	-
	Endast belopp ska anges ³⁾	-	-	-	

Not: - (streck) betyder att uppgift inte anges här

Kommentar

1. Enhet och mängduppgift angiven under lägsta aktuella kod och rubrik.
2. Enligt MER kan mängduppgift under aktuell kod och rubrik utelämnas i mängdförteckning i följande fall.

När det under *Anmärkning* under kod och rubrik i MER framgår att ersättning ingår i ersättning för annan kod och rubrik, skrivs streck i alla fyra kolumner. Under sådan "annan kod och rubrik" framgår det under *Komplettering av ersättningsregeln* att ersättning för annat arbete ingår.

3. När MER anger "Arbete ersätts med ett belopp" skrivs streck i de tre första kolumnerna.

Så kallad "fyrstreckare" ska inte användas i andra fall än vad som anges i MER.

För att ersättning för så kallade "fyrstreckare" ska ingå i kontraktssumman ska de fyra strecken vara utskrivna i mängdförteckningen.

Tabellen *SKRIVSÅTT I MÄNGDFÖRTECKNING* och övriga tillämpningsanvisningar ska inte återges i inledningen till mängdförteckning eftersom MER, när den är förtecknad under AFB.22 enligt AMA AF 12 respektive AFB.32 enligt AMA AF 21 i de administrativa föreskrifterna som handling i grupp 6, ingår i förfrågningsunderlaget och blir därmed gällande som kontraktshandling.

Mängduppgift eller belopp anges endast på lägsta aktuella kodnivå. Streck ska inte användas på överordnad nivå.

Skrivsättet "Arbete mäts och ersätts på sätt som anges i mängdförteckning" innebär att mängd och måtstorhet ska anges i mängdförteckning, alternativt ska ett belopp införas. Arbetet ska inte "fyrstreckas".

PRINCIPER FÖR MÄTNING

Arbete som mäts är beställt och utfört arbete.

Mätning sker i teoretisk sektion, om inte annat anges i enskild mätregel.

Mätning sker inom teoretiska begränsningslinjer, om inte annat anges i enskild mätregel.

Mätning sker i teoretisk vikt, om inte annat anges i enskild mätregel.

Mätning sker i verklig lutning, om inte annat anges i enskild mätregel.

Mätning sker i tidsenhet.

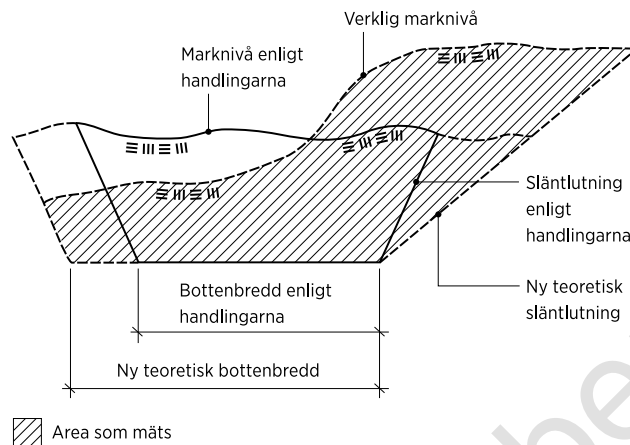
Kommentar

Med beställt arbete avses arbete enligt mängdförteckningen.

Med utfört arbete avses att arbetet ska ha utförts i enlighet med handlingarna.

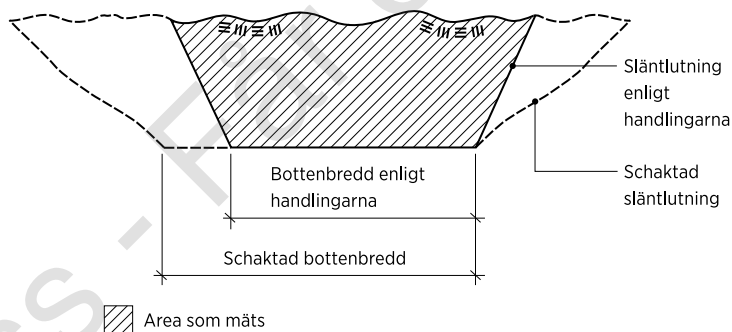
Med mätning i teoretisk sektion avses att teoretisk sektion ska användas vid mätning, det vill säga vid oförändrat utförande framgår principer för mätning av begreppsbestämning av teoretisk sektion och mätgräns.

Vid förändrat beställt utförande på grund av nya förutsättningar framgår principer för mätning av figur 1.

FIGUR 1. MÄTNING VID FÖRÄNDRAT BESTÄLLT UTFÖRANDE.

Av entreprenören valt utförande som ej är beställt framgår principer för mätning av figur 2.

FIGUR 2. MÄTNING VID FÖRÄNDRAT EJ BESTÄLLT UTFÖRANDE.

Med mätning inom teoretiska begränsningslinjer avses att teoretiska begränsningslinjer ska användas vid mätning.

Med mätning i verklig lutning avses att mätning utförs i mätobjektets verkliga läge.

Då mängdförteckningen upptar koder och rubriker som saknar mät- och ersättningsregler i MER kan det uppkomma skiljaktigheter mellan parterna om hur mätningen ska göras och vad som kan anses ingå i ersättning. För att undvika tolkningssvårigheter i sådana situationer är det viktigt att samtliga koder och rubriker i mängdförteckningen har mät- och ersättningsregler.

Mätregler

Arbete där mängd anges mäts i någon av mätstorheterna

- antal
- teoretisk eller verklig längd
- teoretisk eller verklig area
- teoretisk eller verklig volym
- teoretisk eller verklig vikt
- tid

på sätt som framgår av *PRINCIPER FÖR MÄTNING* eller enskild mätregel.

Komplettering av mätregel

Under rubrik *Komplettering av mätregel* står kompletterande regel till mätregel under överordnad eller angiven kod och rubrik.

Kommentar

Exempel på komplettering av mätregel är förtydligande figurer för detaljschakter och texter angående hur vissa lager ska mätas.

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING

Ersättning för arbete där mängd anges baseras på å-pris för mätenheter enligt följande.

Mätstorhet	Mätenhet
antal	st
längd	m
area	m ²
volym	m ³
vikt	ton (eller kg, om så är angivet vid enskild mät- och ersättningsregel)
tid	tim, dag eller dygn

Å-pris för ett intervall avser ersättning för arbete inom angivet intervall.

Ersättningsregel

I ersättning för produktionsresultat ingår ersättning för samtliga under aktuell kod och rubrik i handlingarna upptagna arbeten i teknisk beskrivning, AMA och MER.

Kommentar

Kompletthetskravet på koder och rubriker i mängdförteckningen gäller, varför arbete ska beskrivas under tillämplig kod och rubrik i enlighet med BSAB-systemet.

Allmänna kostnader

Ersättning för arbeten och åtaganden enligt administrativa föreskrifter liksom krav under byggdelskoder ingår i ersättning för mängdförtecknade arbeten.

Komplettering av ersättningsregeln

Under rubrik *Komplettering av ersättningsregeln* står uppgift om ersättning för annat arbete som enligt MER ingår i ersättning för aktuellt arbete.

Tillägg till ersättning

Under rubrik *Tillägg till ersättning* står uppgift om tillägg till och reglering av ersättning utöver den ersättning som gäller för aktuellt arbete enligt mät- och ersättningsregel.

Anmärkning

Under rubrik *Anmärkning* står förtydligande uppgifter av skiftande slag.

Ändringar av eller tillägg till MER

Ändringar av eller tillägg till reglerna i MER anges i kontraktet eller i en särskild handling som rangordnas under grupp 6 i kapitel 1 § 3 i AB 04. Där anges innebörd av ändring eller tillägg, alternativt ges uppgift om var i mängdförteckning eller annan handling som ändring eller tillägg redovisas.

Kommentar

Ändringar av eller tillägg till mät- och ersättningsregler, eller nya regler som införs där sådana saknas i MER, kan föras in i mängdförteckning under aktuell kod och rubrik, och blir gällande under förutsättning att ändringen är angiven i kontraktet eller i den särskilda handlingen enligt ovan. Av den särskilda handlingen ska det tydligt framgå att den innehåller ändringar av och tillägg till MER.

Ändringar eller tillägg kan föranledas av att AMA-nytt har publicerat sådana eller när mät- och ersättningsregel i MER inte är tillämplig.

Tillägg kan även vara aktuellt när mängdförteckning omfattar koder och rubriker som inte finns i MER eller när mät- och ersättningsregel saknas i ovanförliggande pyramid.

Andra ändringar och tillägg bör undvikas då det kan vara svårt att överblicka konsekvenserna. När MER tillämpas bör den därför gälla utan ändringar och tillägg.

KOMPLETTERANDE TILLÄMPNING AV MÄT- OCH ERSÄTTNINGSREGLER

Mät- och ersättningsregler – anläggningsarbeten, MER Anläggning 23, är avsedda att användas vid förteckning av mängder och vid mätning och ersättning av anläggningsarbeten.

PRINCIPER FÖR MÄNGDFÖRTECKNING

Fall A och Fall B

I mängdförteckning angivna schaktmassor, fyllningsmassor och material för vissa lager, som mäts och ersätts i volym (m^3), delas upp i Fall A och Fall B. Uppdelningen utgår från de kvalitetskrav som gäller enligt handlingarna. Med schaktmassor avses även massor från borttagning av markvegetation och jordmån.

För schakt avses med Fall A massor som enligt i handlingarna lämnade uppgifter är användbara till ingående fyllningar eller lager, eller som ska lämnas kvar inom arbetsområdet. Med Fall B avses att massorna antingen inte är användbara för ingående fyllningar eller lager eller utgör överskottsmassor. Om inget Fall anges för schakt gäller Fall A vid mätning och ersättningsreglering.

För fyllning och lager avses med Fall A massor som är användbara för dessa ändamål från schakter inom arbetsområdet. Med Fall B avses anskaffande av massor från sidotag. Om inget Fall anges för fyllning eller lager gäller Fall A vid mätning och ersättningsreglering utom för massor och material enligt avsnitt CEC.72, CED och CLB.2 samt kapitel D för vilka Fall B gäller.

Vid beräkning av tillgång till massor i fyllning och lager och reglering ska hänsyn tas till massors volymförändring vid bearbetning. Koefficient för volymförändring vid bearbetning av massor anges i inledningen till mängdförteckning. Saknas sådan angivelse gäller koefficienten 1,0 för jordschaktmassor och koefficienter enligt nedanstående tabell för bergschaktmassor.

VOLYMFÖRÄNDRINGSKOEFFICIENTER FÖR BERGSCHAKTMASSOR

Fyllning/lager	Koefficient
Fyllning sprängstensbank, osorterad	1,50
Fyllning sprängstensbank, grovkrossad 0-300	1,30
Förstärkningslager	1,25
Underballast	1,25
Återfyllning efter urgrävning	1,30

Reglering avseende angivna Fall A- och Fall B-massor ska grundas på påvisad avvikelse från angivna kvalitetskrav.

Angiven uppdelning i Fall A- och Fall B-massor är inte ett beordrat sätt för arbetenas utförande.

Kommentar

Massor som enligt i handlingarna lämnade uppgifter är användbara till ingående fyllningar eller lager och som av entreprenören disponeras på annat sätt, ska ersättas med massor som uppfyller kvalitetskrav enligt handlingarna.